

Utrikesdepartementet
Europakorrespondentenheten

Rådet för utrikes frågor den 27 maj 2024

Kommenterad dagordning

1. Godkännande av dagordningen
2. A-punkter
3. Aktuella frågor

Informationspunkt

EU:s höga representant väntas ta upp aktuella frågor på det utrikes- och säkerhetspolitiska området.

4. Rysslands aggression mot Ukraina

Diskussionspunkt

Ansvarigt statsråd: Utrikesminister Tobias Billström

Diskussionens innehåll: Rådet förväntas diskutera Rysslands aggression mot Ukraina.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen verkar fortsatt för ett starkt och långsiktigt stöd från EU till Ukraina – politiskt, militärt, ekonomiskt, humanitärt och rättsligt, likväl som stöd till fortsatta reformer för Ukrainas EU-närmande. Regeringen verkar för att stödet ska utformas efter Ukrainas behov.

Efter att Europeiska rådet i december 2023 beslutade att inleda anslutningsförhandlingar med Ukraina och Moldavien verkar regeringen nu för att förhandlingsramverken ska antas och de mellanstatliga konferenserna genomföras under det nuvarande belgiska ordförandeskapet.

Regeringen arbetar aktivt för att EU ytterligare ska öka trycket på Ryssland, inklusive genom att begränsa dess inkomster och tillgång till västerländsk teknik. Förslag till ett nytt 14:e sanktionspaket har presenterats av EU-kommissionen och regeringen verkar för att resultatet ska bli så robust som möjligt. Regeringen välkomnar särskilt att det i förslaget finns åtgärder som berör rysk LNG och åtgärder mot den ryska skuggflottan, vilket Sverige verkat för.

Regeringen välkomnar att arbetet med det svenskinitierade förslaget om att upprätta en ny sanktionsregim efter Navaljnyjs död, som svar på det interna politiska förtrycket i Ryssland, tas vidare. Ett beslut väntas kunna fattas vid FAC den 27 maj.

Regeringen välkomnar rådets beslut vid GAC den 21 maj om nästa steg i processen för att använda den extraordinära avkastningen från den ryska centralbankens immobiliserade tillgångar för att stödja Ukraina, inklusive genom militärt stöd. Processen inleddes under det svenska ordförandeskapet 2023 och är en prioriterad fråga för Sverige.

Regeringen verkar för att det dedikerade Ukrainakuvertet inom ramen för den Europeiska fredsfaciliteten ska kunna användas för att leverera efterfrågad ammunition och materiel så snabbt som möjligt och att ammunition ska kunna upphandlas också utanför Europa.

Regeringen stödjer därtill försvarsindustriella initiativ som syftar till att stärka, vidareutveckla och bredda den europeiska tekniska och försvarsindustriella basen, och som bidrar till att uppnå det övergripande målet att stödja Ukraina. Regeringen stödjer också förslag om gemensam förstärkning av ammunitionsproduktionskapaciteten samt gemensam upphandling, vilka samtidigt tar hänsyn till försvarsindustrins långsiktiga

förutsättningar. Regeringen välkomnar initiativ för att förse Ukraina med artilleriammunition, såsom det tjeckiska ammunitionsinitiativet vilket Sverige deltar i.

Regeringen välkomnar det högnivåmöte för fred som arrangeras i Schweiz den 15–16 juni och står beredd att aktivt bidra till genomförandet av den fredsplan som Ukraina tidigare presenterat. Det är av avgörande betydelse att fredsförhandlingar sker på Ukrainas villkor.

Regeringen verkar för att långsiktiga säkerhetsåtaganden mellan EU och Ukraina upprättas och att en överenskommelse snart kan nås.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Rysslands aggression mot Ukraina behandlades senast vid EU-nämndens sammanträde den 19 april, inför möte i rådet för utrikesfrågor den 22 april.

5. Situationen i Mellanöstern

Diskussionspunkt

Ansvarigt statsråd: Utrikesminister Tobias Billström

Diskussionens innehåll: Rådet förväntas diskutera situationen i Mellanöstern.

Förslag till svensk ståndpunkt: Den humanitära situationen i Gaza är fruktansvärd, ohållbar och kräver omedelbar förbättring. Enligt FN:s livsmedelsprogram råder det i praktiken hungersnöd i norra Gaza. Hela befolkningen lider av akut otrygg livsmedelsförsörjning. Regeringen anser att den akuta situationen kräver en omedelbar humanitär vapenvila. FN:s säkerhetsrådsresolution 2728 (2024) måste genomföras. Regeringen stödjer de pågående ansträngningarna av Egypten, Qatar och USA för att förmå parterna till en vapenvila. All kvarvarande gisslan måste frigges omedelbart och villkorslöst.

Regeringen är bestämd i sina krav på respekt för den internationella humanitära rätten. Hamas startade kriget genom sin fruktansvärda terrorattack mot Israel den 7 oktober. Sedan dess har krigföringen fått katastrofala konsekvenser för civilbefolkningen i Gaza. Israel måste göra mer för att leva upp till den internationella humanitära rättens skydd för civilbefolkningen. Det är centralt att eventuella överträdelser av den internationella humanitära rätten och möjliga

krigsförbrytelser utreds och att ansvarsutkrävande säkerställs. Regeringen understryker vikten av att parterna samarbetar med FN liksom med Internationella brottmålsdomstolen, som har en pågående undersökning om situationen i Palestina. Regeringen betonar även att Israel är skyldig att efterleva Internationella domstolens beslut om provisoriska åtgärder vilka är bindande.

Regeringen ser med mycket stor oro på att Israel inlett en markoffensiv i Rafah, och uppmanar Israel att omedelbart avsluta den. En majoritet av Gazas befolkning har tagit sin tillflykt i Rafah, och staden utgör även ett nav för den humanitära verksamheten. En militäroperation i Rafah under nuvarande omständigheter riskerar att få förödande humanitära konsekvenser.

Israel måste göra betydligt mer för att fullt ut genomföra sina åtaganden om ökat humanitärt tillträde. De humanitära leveranserna in i och inom hela Gaza måste öka radikalt. Gränsövergångarna vid Rafah och Kerem Shalom, som är de huvudsakliga införselvägarna för humanitärt stöd, måste hållas öppna. Regeringen fördömer i detta sammanhang Hamas riktade attacker mot gränsövergången Kerem Shalom, som ytterligare försvårar humanitärt tillträde. Betydligt mer humanitärt stöd behöver också kunna föras in i norra Gaza, via den israeliska hamnen i Ashdod och gränsövergången vid Erez. Det är välkommet att den maritima humanitära korridoren från Cypern snart väntas vara operationell. Den bör utnyttjas fullt ut, men kan inte ersätta storskaliga leveranser via land och befintliga hamnar som måste till. Humanitära organisationer måste kunna verka säkert och obehindrat i hela Gaza.

Regeringen är fortsatt oroad över risken för regional eskalering och välkomnar att EU tydligt uppmanar till återhållsamhet. En humanitär vapenvila i Gaza skulle sänka den regionala spännings- och våldsnivån, lägga grunden för ett hållbart och varaktigt slut på stridigheterna och utgöra ett steg mot att kunna återstarta en process mot en framförhandlad tvåstatslösning. En förutsättning för långsiktigt hållbar fred är ett samlat, legitimt och demokratiskt styre i Palestina.

Europeiska rådets slutsatser (från mötet den 21–22 mars) ger EU en solid grund för att bidra till ett slut på kriget mellan Israel och Hamas, och ta steg mot en lösning på konflikten mellan Israel och Palestina. Regeringen anser att EU bör fortsätta att undersöka hur unionen kan använda sina verktyg, inklusive sanktionsinstrumentet, i dessa syften. Regeringen står bakom förslag om restriktiva åtgärder mot fler extremistiska bosättare på Västbanken. Regeringen står bakom förslag om att EU inför ytterligare restriktiva åtgärder inom ramen

för den särskilda sanktionsregimen mot Hamas. Regeringen stödjer också att EU undersöker förutsättningarna för att arrangera en förberedande fredskonferens, i nära samarbete och dialog med länder i regionen, USA och andra partners. Det är viktigt att EU fortsatt verkar för en tvåstatslösning, samtidigt som de omedelbara humanitära behoven måste stå i centrum.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Situationen i Mellanöstern behandlades senast vid EU-nämndens sammanträde den 19 april, inför möte i rådet för utrikesfrågor den 22 april. Situationen i Palestina behandlades senast vid EU-nämnden sammanträde den 2 maj, inför möte i rådet för utrikesfrågor (utveckling) den 7 maj.